

II. seminář

2022-03-01

- *urbs* – město v prostoru – *townscape*

Definice města

- životní prostor
- společenství lidí žijících „městským způsobem života“

výsek krajiny

lidé

místo (městská krajina-*townscape*)
budovy
veřejné prostory

obyvatelé města
návštěvníci

- *urbs*

- *civitas*

Město je ...

Město je...

sídlo - obec - je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.

- Každá část území České republiky je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Obec má jedno nebo více katastrálních území.
- V ČR máme tři typy obcí, jejichž členění je dáno rozsahem svěřeného výkonu státní správy v přenesené působnosti: obce, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností.
(podle Zákona č.128/2000 Sb., o obcích)

Město - statut z minulosti nebo příslušný počet obyvatel (aktuálně v ČR: sídlo, které má alespoň 3000 obyvatel)

Městys (městečko)

Vesnice

Největší města v ČR

[Praha](#), 1,3 mil. obyvatel, 496 km² katastrálního území

[Brno](#), 400 tis., 230 km²

[Ostrava](#), 300 tis., 214 km²

[Plzeň](#), 170 tis. (čtvrté svou lidnatostí), **respektive [Ralsko](#), 171 km² (čtvrté svou rozlohou)**

Nejmenší města v Česku

[Přebuz](#), 74

[Loučná pod Klínovcem](#), 114

[Boží Dar](#), 188

Pohledem geografie

Geografie sídel

- sídelní systém
- proces urbanizace
- městská a venkovská
- vnitřní struktura a organizace měst

Základní charakteristika města

- „městský charakter“
 - vizuální: symbol, charakteristický pohled
 - základní charakteristika polohy (poloha vůči Praze, vzdálenosti od nejbližších větších měst, příslušnost k tradičním oblastem /Haná, Podkrkonoší, Polabí.../)
 - sebe prezentace: zdroj: web obce

Základní charakteristika města

- „městský charakter“
- vizuální: symbol, charakteristický pohled
- základní charakteristika polohy (poloha vůči Praze, vzdálenosti od nejbližších větších měst, příslušnost k tradičním oblastem /Haná, Podkrkonoší, Polabí.../)
- epiteton
- sebe prezentace: zdroj: web obce

Valdická brána

Jičín – město v Českém ráji,
90 km SV od Prahy (na poloviční cestě
z Prahy do Krkonoš)

Jičín - město pohádek
Jičín – město Valdštejnovo
Jičín – brána do Českého ráje

- Co se v panoramatu uplatňuje?
- Co kazí pohled na „klíčovou dominantu“?

Město v prostoru

Město v prostoru

Město v prostoru

- Ortofotomapy/letecké snímky

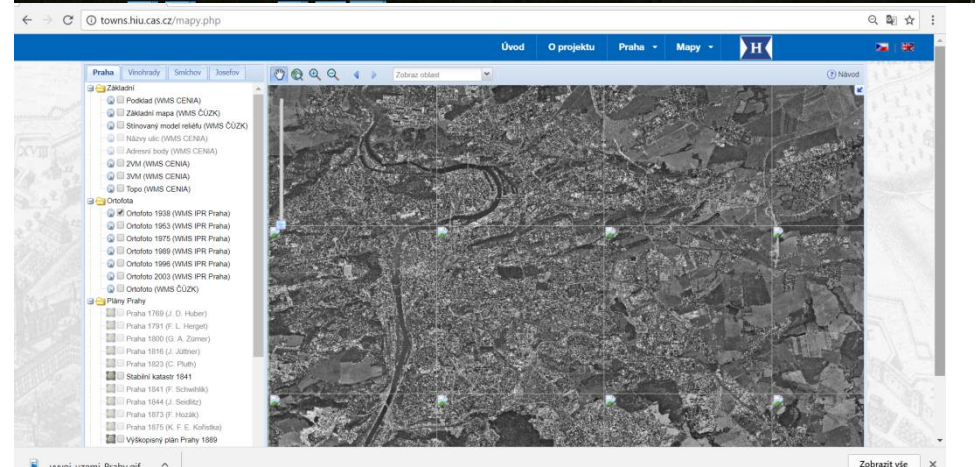
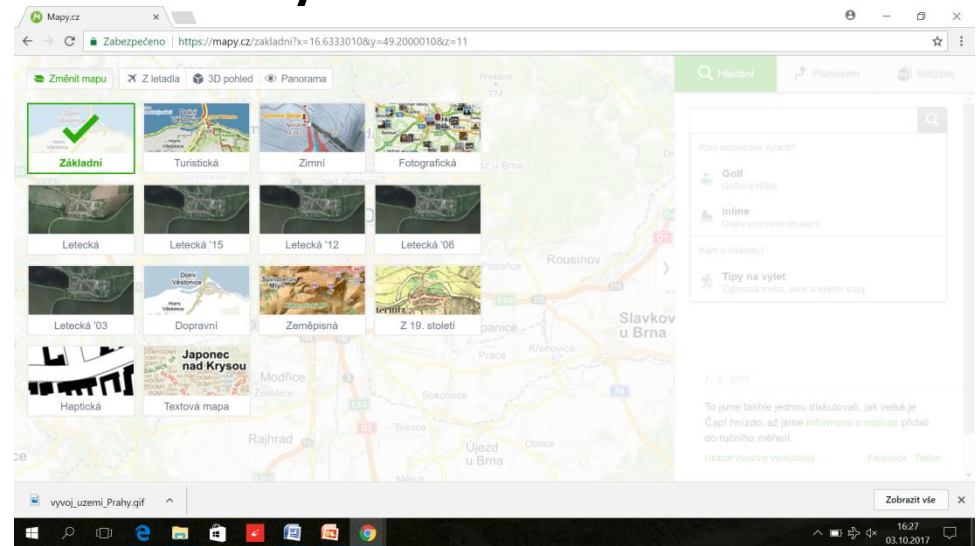
1938

1953

1975

1989

1996

Město v prostoru letecké snímky ČR (1)

- <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map?permalink=d9b93e49d4b04ace21eccd4fca07e39b>

The screenshot displays the Geoportal website interface. At the top, there is a search bar with the text "Zadejte část adresy, název lokality" and a "Hledat" button. The main navigation menu includes "VÍTEJTE", "MAPY", "METADATA", "VALIDACE", "INSPIRE", "DOKUMENTY", "GEOREPORTY", and "NÁPOVĚDA". The "MAPY" section is active, showing "PROHLÍŽENÍ", "PROHLÍŽECÍ SLUŽBY", and "DALŠÍ GEOPORTÁLY".

The map area shows a grayscale aerial photograph of the Prague region, with various map layers overlaid. The layers are listed in the "Vrstvy" (Layers) panel on the right:

- Ortofotomapa (50. léta) - roky snímkování
- Stínování
- Popisky
- Katastrální mapy
 - Katastr nemovitostí
 - Definiční body parcel
 - Pozemkový katastr
- Základní báze geografických dat ČR (ZABAGED®)
- Topografické mapy ČÚZK
- Digitální model území (DMÚ25)
- Ortofotomapa (50. léta)
- Ortofotomapy ČÚZK (aktuální)
- III. vojenské mapování
- II. vojenské mapování

The map shows several labeled areas with years: Karlovy Vary (1952), Ustí nad Labem, Liberec (1953), PRAHA, Hradec Králové (1954), Pardubice (1954), Olomouc (1954), Jihlava (1953), Brno, České Budějovice (1952), and Píseň (1956). The map is centered at coordinates x=-639508, y=-1053638. The map style is set to "Letecká" (Aerial).

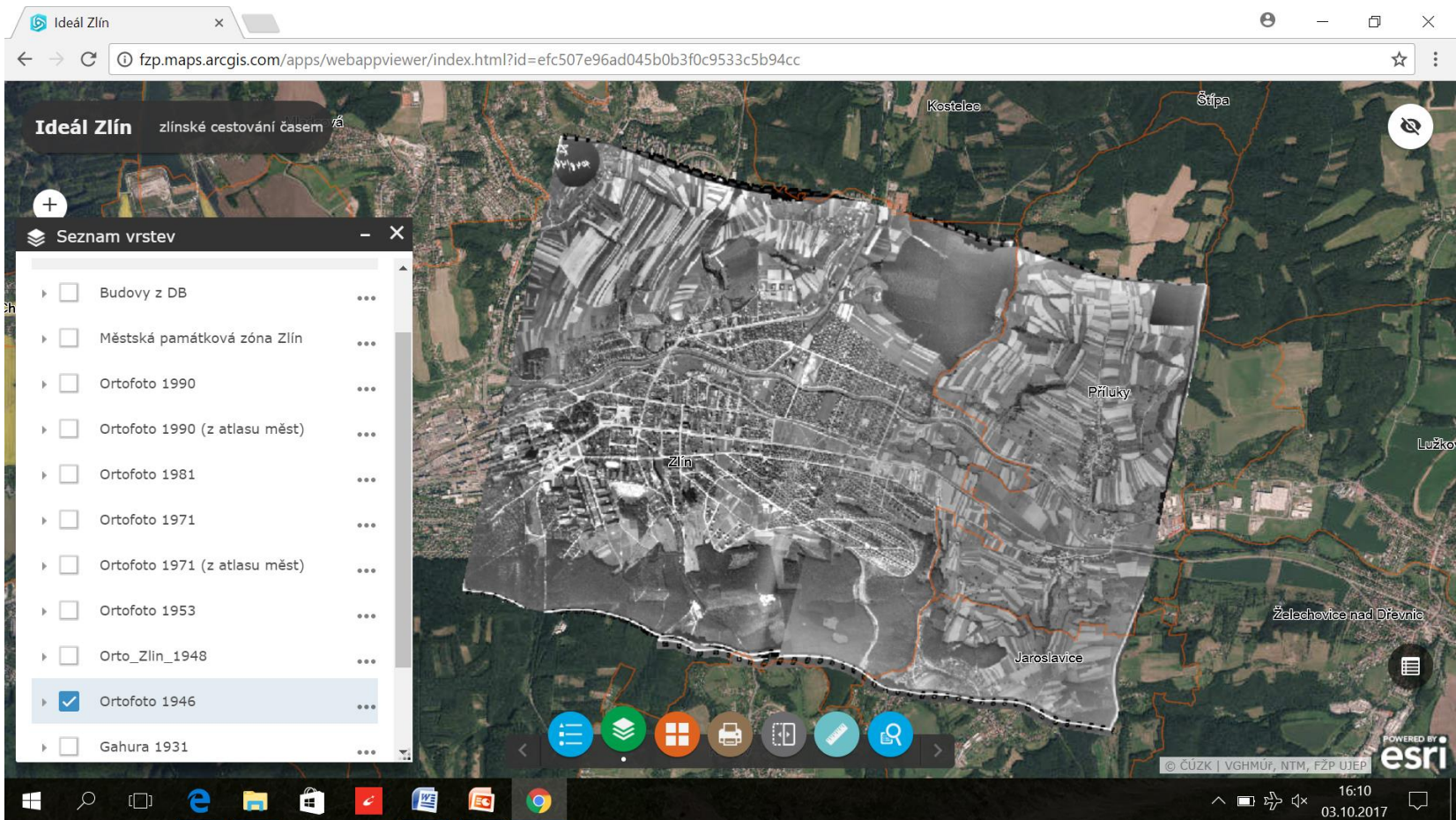
Letecké snímky ČR (2)

... na geoportálu Ústředního archivu zeměměřičství a katastru: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

The screenshot displays the web application interface for 'Letecké měřické snímky' (Aerial Survey Images). The browser address bar shows the URL ags.cuzk.cz/archiv/. The page header includes the 'Archiv' logo and 'Zeměměřický úřad' (Cadastral Authority). The main content area features a map of the Czech Republic with numerous red rectangular overlays representing surveyed areas. A sidebar on the left contains navigation controls such as 'Najít adresu nebo místo' (Find address or place), 'Vyhledat archiválie zadáním místa v mapě:' (Search archives by location on the map:), and options for 'Bod' (Point), 'Plocha' (Area), and 'Středem snímku' (Center on image). A settings panel on the right, titled 'Doplňky' (Add-ons), includes options for 'Územní pokrytí datových sad:' (Geographic coverage of data sets) with radio buttons for 'Středy snímků' (Image centers), 'Klad snímků' (Image locations), and 'Snímkované oblasti' (Surveyed areas), which is currently selected. It also has a 'Vybrat rok:' (Select year) dropdown set to '1946', a 'Celoplošné vrstvy:' (Full-area layers) section with a radio button for 'Ortofotomapa 1937-1996', and a 'Podkladová mapa:' (Base map) dropdown set to 'Základní mapy ČR'. A scale bar at the bottom right indicates '60 km'. The footer contains the copyright notice '© ČÚZK' and 'Powered by Esri'.

Město v prostoru

- <http://fzp.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=efc507e96ad045b0b3f0c9533c5b94cc>

Geoportály

The screenshot shows the homepage of the Geoportals website. At the top, there is a search bar with the text "Zadejte část adresy, název lokality" and a "Hledat" button. To the right, there are fields for "Email:" and "Heslo:" with a "Přihlásit" button. Below the search bar, there is a navigation menu with categories: "VÍTEJTE", "MAPY", "METADATA", "VALIDACE", "INSPIRE", "DOKUMENTY", "GEOREPORTY", and "NÁPOVĚDA". Under "MAPY", there are sub-links: "PROHLÍŽENÍ", "PROHLÍŽECÍ SLUŽBY", and "DALŠÍ GEOPORTÁLY".

Další geoportály

GEOPORTÁLY A MAPOVÉ APLIKACE STÁTNÍ SPRÁVY

 AOPK ČR	 ČGS	 ČHMÚ	 ČSÚ	 ČÚZK	 RÚIAN	 RIS	 KRMAP
 NP Šumava	 NP ČS	 NP Podýjí	 NPÚ	 ÚHÚL	 VÚMOP	 VÚV	

KRAJSKÉ GEOPORTÁLY

The map shows the following regional portals: Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, a link to "Hlavní město Praha", and Královéhradecký kraj.

GEOPORTÁLY A MAPOVÉ APLIKACE STÁTNÍ SPRÁVY

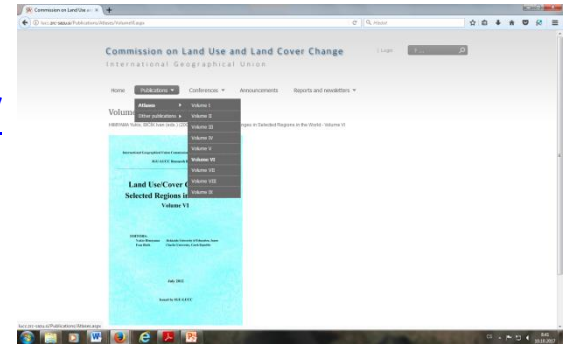
- AOPK ČR - Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky
- ČGS - Mapové aplikace České geologické služby
- ČHMÚ - Portál Českého hydrometeorologického ústavu
- ČSÚ - Veřejná databáze Českého statistického úřadu
- ČÚZK - Geoportál Českého úřadu zeměměřického a katastrálního
- ČÚZK - Veřejný dálkový přístup k datům registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN)
- MMR - Regionální informační servis
- KRMAP - Mapový server Správy Krkonošského národního parku
- NP Šumava - Mapové projekty Národního parku Šumava
- NP ČS - Mapy Národního parku České Svěcarsko
- NP Podýjí - Mapový server Národního parku Podýjí
- NPÚ - Geoportál památkové péče
- ÚHÚL - Mapový server Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů
- VÚMOP - Geoportál SOWAC-GIS
- VÚV - Hydroekologický informační systém

KRAJSKÉ GEOPORTÁLY

- Jihočeský kraj
- Jihomoravský kraj
- Karlovarský kraj
- Královéhradecký kraj
- Liberecký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Olomoucký kraj
- Pardubický kraj
- Hlavní město Praha
- Plzeňský kraj
- Středočeský kraj

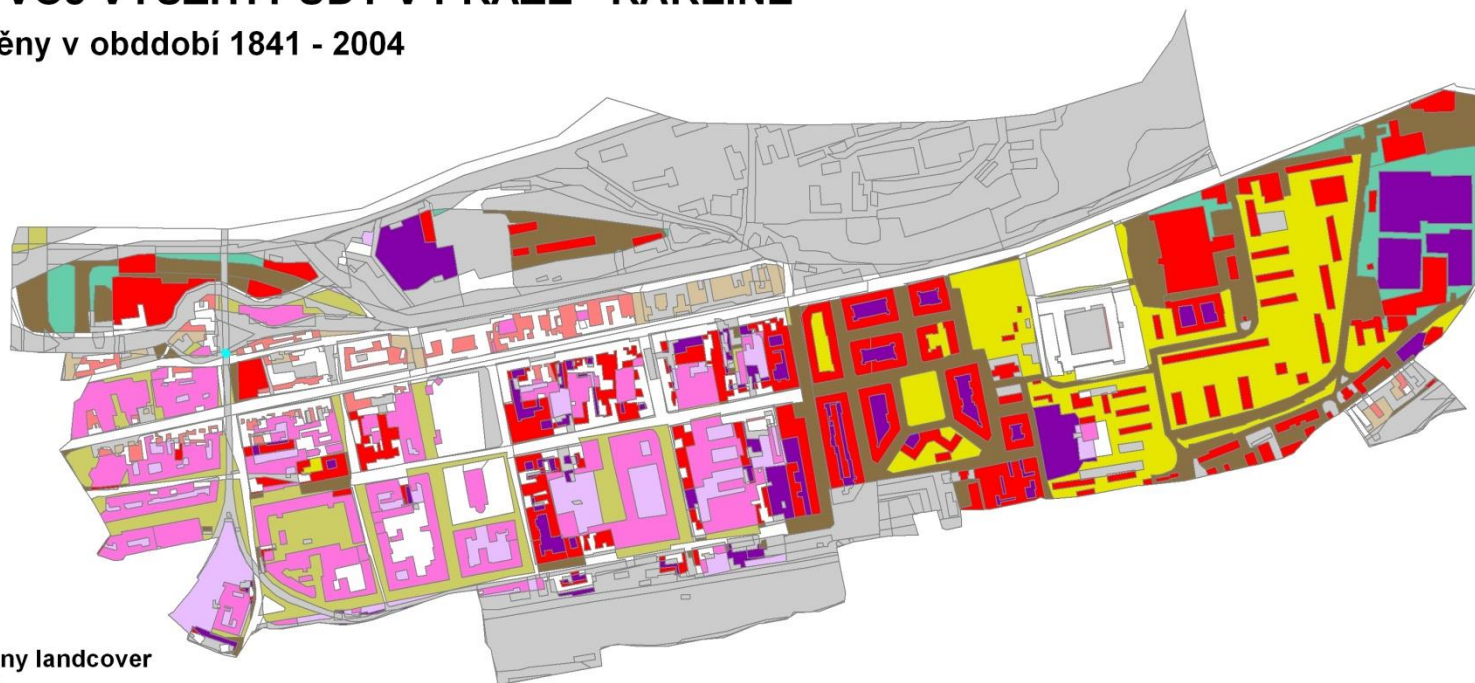
Land use/land cover changes

- Mezinárodní komise: <http://lucc.zrc-sazu.si/>
- databáze LUCC UK Prague
 - data o využití ploch v Česku na úrovni 8 903 srovnatelných územních jednotek vytvořených z údajů jednotlivých katastrů pro osm kategorií ploch v letech 1845–1948–1990–2000
 - Kategorie: orná půda, trvalé kultury, louky a pastviny (v úhrnu zemědělská půda), dále lesní plochy, vodní, zastavěné a ostatní plochy (poslední tři charakterizované souhrnně jako *jiné*).

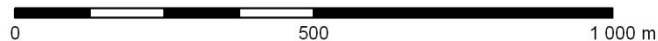
VÝVOJ VYUŽITÍ PŮDY V PRAZE - KARLÍNĚ

změny v období 1841 - 2004

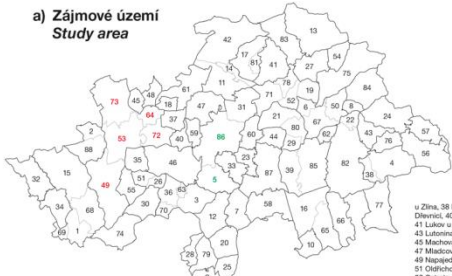
Změny landcover

- zahrady a parky -> zástavba
- zahrady a parky -> komunikace
- zahrady a parky -> ostatní plochy
- ostatní plochy -> zástavba
- ostatní plochy -> komunikace
- trvalé travní porosty -> zástavba
- trvalé travní porosty -> komunikace
- trvalé travní porosty -> ostatní plochy
- trvalé travní porosty -> zahrady a parky
- trvalé travní porosty -> sukcesní stadia
- ostatní změny
- bez změny

Radek CHURÁŇ
Jaroslav NÝDRLE
Anna PROCHÁZKOVÁ
Eva ROŠOVÁ
Praha 2012

**a) Zájmové území
Study area**

Katastry jsou z důvodu srovnatelnosti dat v různých časových horizontech sloučeny do tzv. stabilních územních jednotek (SUJ), jejichž rozloha se ve sledovaném období mění v míře do jednoho procenta celkové rozlohy. V mapě „Zájmové území“ jsou číselně označeny SUJ, odlišná jsou katastrální území. Šedě jsou vyznačeny hranice mezi katastrálními územími (STU).
Because of data comparability in different time horizons cadastrals are joined into so called stable territorial units (STU). Mosaic!

area of change in STUs in the followed period was 1%. In the map “Study area” borders of STUs are in black, cadastral borders of cadastrals belonging into one STU are in grey.

Lhota u Luhačovic, 11 Dobří Ves, 12 Doubravy, 13 Držbůvek, 14 Fyřtáček, 15 Halesčovice, 16 Horní Lhota u Luhačovic, 17 Horní Ves u Fyřtáčku, 18 Hostělkov, 19 Hebovice na Moravě, 20 Přerov, Újezd, 21 Hvozdík, 22 Císařská, 23 Janaslavice u Zlína, 24 Jezevná na Moravě, 25 Kálovice u Luhačovic, 26 Karlovice u Zlína, 27 Kálová, 28 Kelníč, 29 Kladčák, 30 Komárov u Napajedla, 31 Koutec u Zlína, 32 Kozlíky, 33 Kušlov, 34 Kudlovice, 35 Kůlnovice u Orlovic, 36 Lhota u Zlína, 37 Lhotka u Zlína, 38 Lhotko, 39 Lopa nad Dřevnicí, 40 Louky nad Dřevnicí, 41 Lukov u Zlína, 42 Lukoveček, 43 Lutotín, 44 Lužnice, 45 Machov, 46 Malenovice u Zlína, 47 Měcholc, 48 Mlýnský, 49 Napajedla, 50 Neuzbuz, 51 Orlíchnovice u Napajedla, 52 Ostrava, 53 Orlovice, 54 Podhořná Lhota, 55 Pohodnice u Napajedla, 56 Pospolichov, 57 Přina, 58 Provozov na Moravě, 59 Příseč, 60 Příseč u Zlína, 61 Račkov, 62 Račkov, 63 Sálka u Zlína, 64 Šačovice, 65 Sehradice, 66 Stropná, 67 Štábovice, 68 Spýřetice, 69 Sulice u Libemělského Hradiště, 70 Šarovy, 71 Štěpa, 72 Štěrbovice, 73 Turnávek na Moravě, 74 Štěpán, 75 Trnava u Zlína, 76 Uhoř, 77 Újezd u Václavských Hořovic, 78 Václav, 79 Valky Orlovic, 80 Veselá u Zlína, 81 Věrov, 82 Vláseň, 83 Vlčkov, 84 Všemina, 85 Závratice, 86 Zlín, 87 Záhleňovice nad Dřevnicí, 88 Žlitenice.

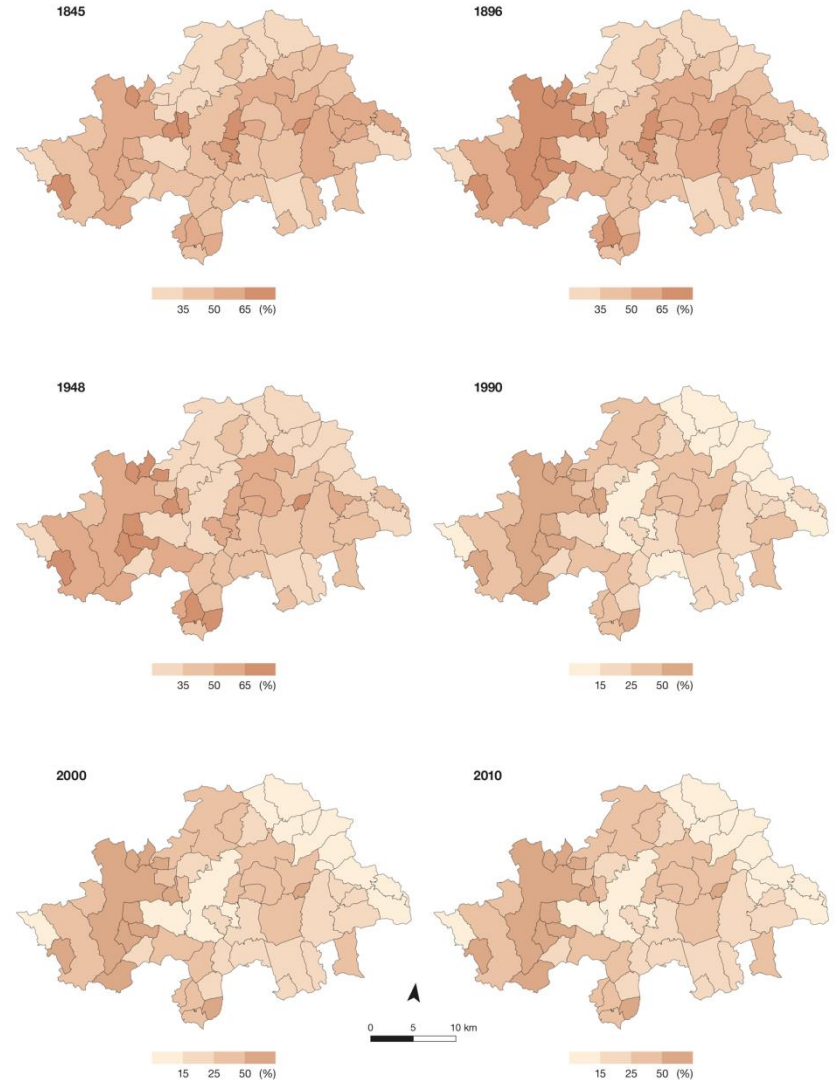
Tabulka 1: Vývoj struktury využití plochy podle databáze LUCD Prague v SÚJ Březnice u Zlína (Bakatory 6: 1=86 plocha v hektarech)
Table 1: Land use development based on LUCD Prague Database in STU Březnice u Zlína (cadastrals no. 1 = 86 area in hectares)

	1945	1948	1990	2000
Orná půda Arable land	1 704,7	1 264,1	548,5	542,7
Trvalé kultury Permanent cultures	48,0	44,2	341,2	335,6
Louky Meadows	215,7	160,8	301,0	296,5
Pastviny Pastures	334,3	173,2	154,1	144,6
Zemědělská půda Agricultural land	2 302,7	2 065,1	1 344,8	1 319,4
Lesní plochy Forest areas	1 284,7	1 331,3	1 310,4	1 313,8
Vodní plochy Water areas	23,1	22,7	34,6	34,3
Zastavěné plochy Built-up areas	35,3	109,2	198,2	220,3
Ostatní plochy Remaining areas	52,2	174,2	805,2	802,7
Jiné plochy Other areas	1 110,6	300,1	1 058,0	1 079,3
Celkem Total area	3 699,0	3 699,5	3 713,2	3 712,5

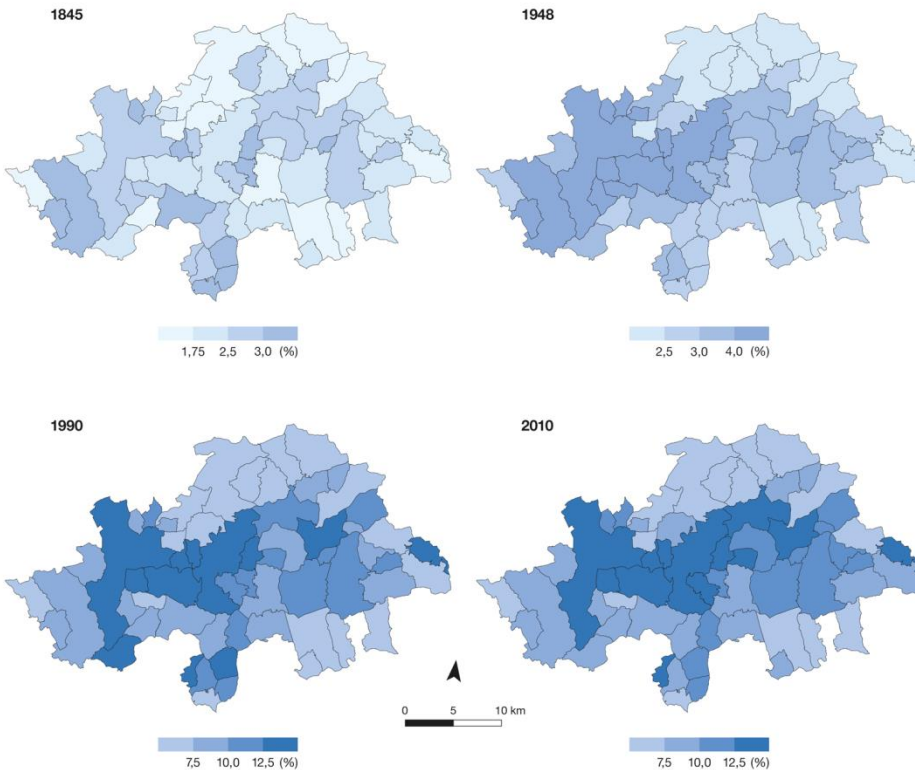
Tabulka 2: Vývoj struktury ploch podle databáze LUCD Prague v SÚJ Napajedla (Bakatory 6: 49 = 53 + 64 + 72 + 75 plocha v hektarech)
Table 2: Land use development based on LUCD Prague Database in STU Napajedla (cadastrals no. 49 = 53 + 64 + 72 + 75 area in hectares)

	1945	1948	1990	2000
Orná půda Arable land	3 204,7	3 796,7	3 514,0	3 395,2
Trvalé kultury Permanent cultures	104,8	248,4	308,4	311,3
Louky Meadows	686,6	997,1	308,9	367,2
Pastviny Pastures	1 043,5	89,8	147,0	193,5
Zemědělská půda Agricultural land	5 239,6	5 091,0	4 278,3	4 272,2
Lesní plochy Forest areas	4 782,2	4 158,8	390,4	393,9
Vodní plochy Water areas	140,6	115,5	167,0	164,6
Zastavěné plochy Built-up areas	71,0	126,1	255,2	266,6
Ostatní plochy Remaining areas	85,2	289,5	933,1	927,2
Jiné plochy Other areas	306,8	530,1	1 350,3	1 358,4
Celkem Total area	6 024,6	6 037,9	6 024,0	6 025,5

**c) Podíl orné půdy na celkové rozloze ve Zlíně a okolí (1845–2010)
Proportion of arable land in Zlín and surroundings (1845–2010)**

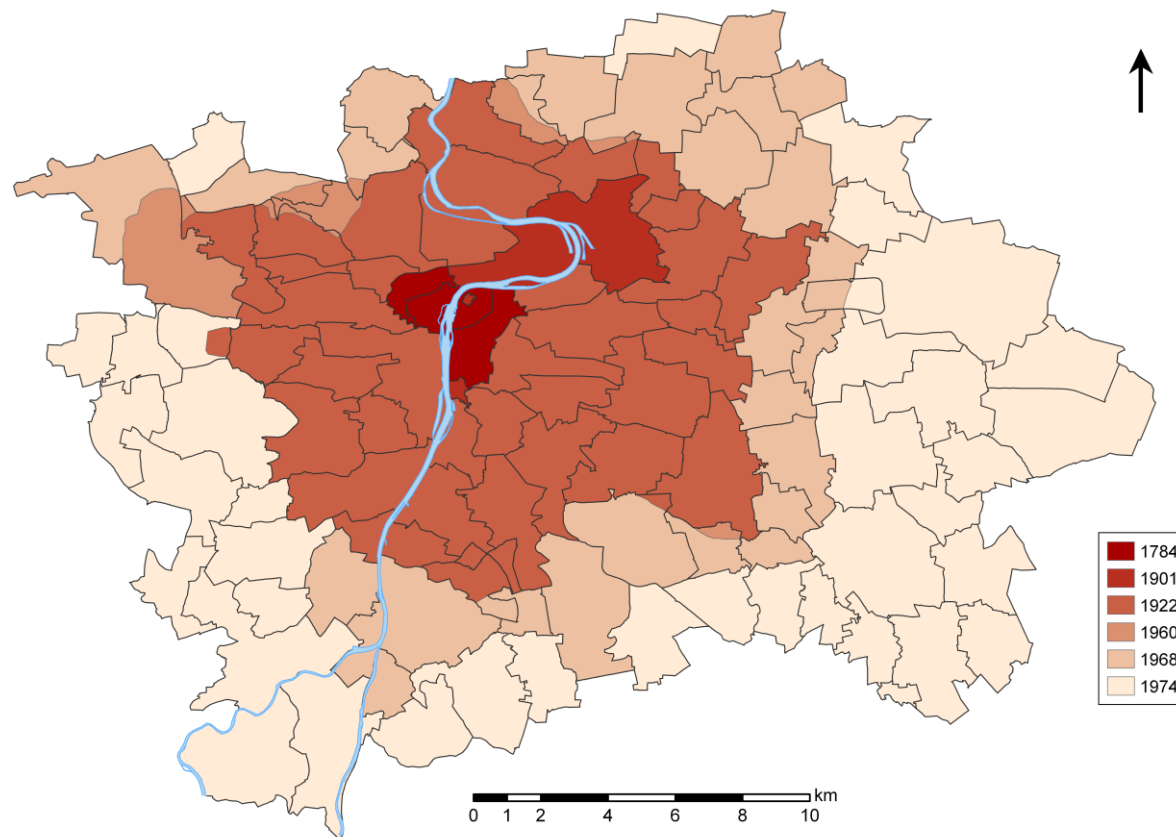
**b) Podíl zastavěných a ostatních ploch na celkové rozloze ve Zlíně a okolí (1845–2010)
Proportion of built-up and remaining areas in Zlín and surroundings (1845–2010)**

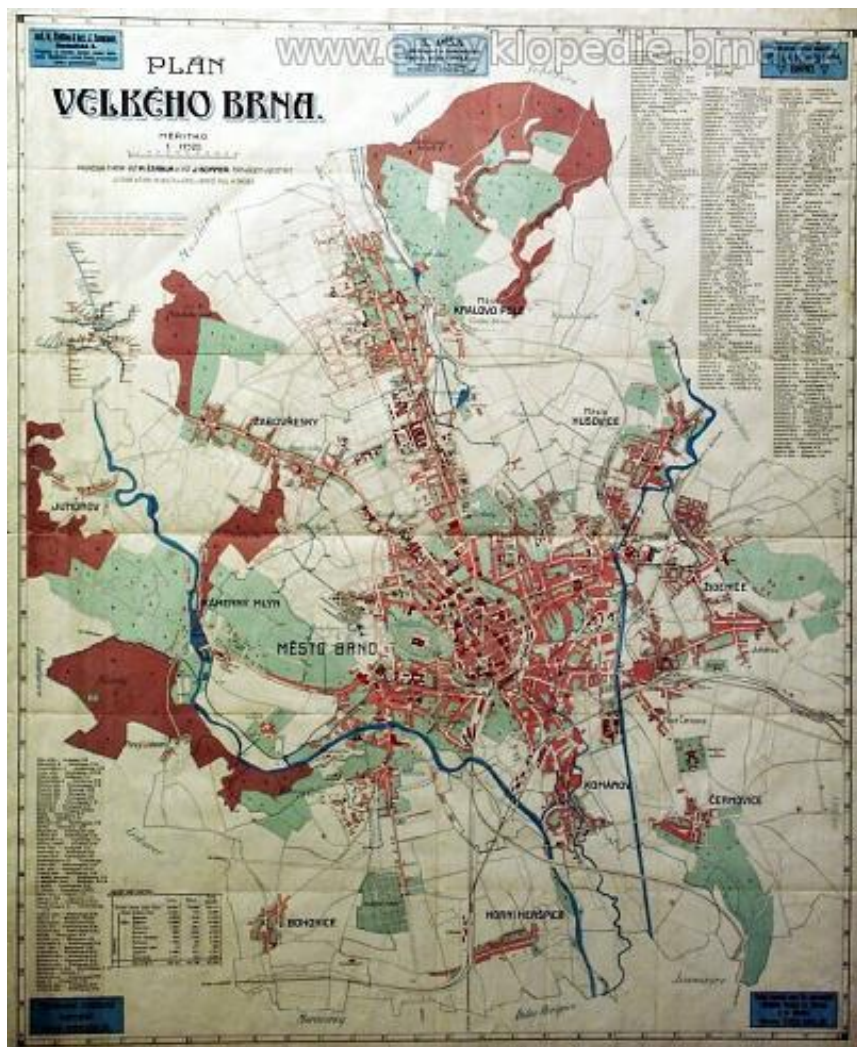
Zdroj: HAM ČR-Zlín.

Velká Praha – 1920 (1922)

Vývoj území Prahy v letech 1784-1974

Velké Brno - 1919

Brno - městské části

Město je...

sídlo - obec - je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.

(podle Zákona č.128/2000 Sb., o obcích)

- Český úřad zeměměřický a katastrální:
geoportal.cuzk.cz

Katastr

- <http://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Ucel-katastru.aspx>

ČÚZK - Účel katastru

www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Ucel-katastru.aspx

Nahlížení do katastru nemovitostí | Dálkový přístup do katastru nemovitostí | Geoportál

Úvod | O resortu | Katastr nemovitostí | Zeměměřičství | RÚJAN | Předpisy | Periodika | Nabídky a zakázky | Je dobré vědět | Kontakty | Volná místa

Nyní jste zde: [Katastr nemovitostí](#) » [O katastru nemovitostí](#) » Účel katastru

Účel katastru

Katastr nemovitostí České republiky (KN)

je soubor údajů o nemovitostech v České republice zahrnující jejich soupis a popis a jejich geometrické a polohové určení. Jeho součástí je evidence vlastnických a jiných věcných práv a dalších, zákonem stanovených, práv k těmto nemovitostem. Katastr nemovitostí obsahuje řadu důležitých údajů o pozemcích a vybraných stavbách a o jejich vlastnících.

KN je zdrojem informací, které slouží k ochraně práv k nemovitostem, pro daňové a poplatkové účely, k ochraně životního prostředí, zemědělského a lesního půdního fondu, nerostného bohatství, kulturních památek, pro rozvoj území, k oceňování nemovitostí, pro účely vědecké, hospodářské a statistické a pro tvorbu dalších informačních systémů.

Je veden jako [informační systém o území České republiky](#) převážně počítačovými prostředky, kde základní územní jednotkou je katastrální území a jeho operát mimo jiné tvoří:

- **Soubor geodetických informací**, který zahrnuje katastrální mapu (včetně jejího číselného vyjádření ve stanovených katastrálních územích).
- **Soubor popisných informací**, který zahrnuje údaje o katastrálních územích, o parcelách, o stavbách, o bytech a nebytových prostorech, o vlastnících a jiných oprávněných, o právních vztazích a právech a skutečnostech, stanovených zákonem.

Údaje z KN poskytují pracoviště katastrálních úřadů ve formě veřejných listin, k údajům vedeným ve formě počítačových

Aktuality

13.09.2017
Aktualizovaný [Přehled základních zkušebních otázek](#) ke zkouškám ÚOZI a [Seznam předpisů](#) a doporučené literatury.

08.09.2017
Oznámení o vyhlášení výběrového řízení na služební místo [Ředitel sekce centrální databáze katastru nemovitostí \(2. kolo\)](#).

07.09.2017
[Zkoušky](#) ÚOZI proběhnou 27. září 2017.

05.09.2017
Aktuální číslo [Geodetického a kartografického obzoru \(9/2017\)](#) je k dispozici ke stažení.

05.09.2017
Oznámení o vyhlášení výběrového řízení na služební místo [Specialista GIS](#).

22.08.2017

Katastry v minulosti - literatura

- Josef PEKAŘ, *České katastry 1654-1789: se zvláštním zřetelem k dějinám hospodářským a ústavním*, 2. vyd., Historický klub, Praha 1932
- František MAŠEK, *Pozemkový katastr: soupis, popis a geometrické zobrazení pozemků ČSR*, Ministerstvo financí, Praha 1948.
- JAROSLAV VANIŠ, Historické prameny účetní povahy a jejich využití pro historickou geografii, *Historická geografie* 22, s. 113-122

Katastry v minulosti - přehled

Berní rula / Lánové rejstříky

Tereziánský katastr

Josefský katastr

Stabilní katastr

K vašemu městu

- čtvrti města a jejich charakter
- rozloha katastru
- počet a názvy katastrálních území

Zdroje

- www.cuzk.cz; geoportal.cuzk.cz